

rundt seg når de ikke har noe bedre å ta seg til.

Min venn og hans feller ventet ingen takk. De handlet som de måtte. De vet også at verden av i dag er annerledes enn da de var unge.

Men de har en erfaring som yngre ikke kan ha fordi de ikke har levet så lenge. Erfaring kan tidvis være klokt å lytte til. De gamle husker såvel verdenshistoriens og verdenspolitikkenes brå kast som konsekvensene. De heller mere mot å være skeptikere enn sangvinske godtroende. De vet at et lands fremste plikt er å holde sine gjerder i orden og sikre sine borgere mot voldelig fremferd utenfra. Land som ikke gjør det, mister snart sin leverett.

Ingen fiender"

Norge hadde ingen fiender rundt 1930 (heller ikke 8. april 1940) da de famøse forsvarsordninger av 1930 og 1933 ble vedtatt av godtroende stortingspolitikere som synes å ha hatt vanskelig for å se lenger enn til å beslutte innblanding av meierismør i margarinene til de 2/3 av rekruttmassen som ikke var fri-trukket men avtjente sine 72 eller 84 dager. Det er også mulig representantene ønsket å være "moteriktige" i sine vedtak av ordningene.

Rundt 1930 var det imidlertid til dels uoversiktlige og urolige forhold til stede i det land som i 1940 angrep oss. De hadde riktignok da fått sin diktator (1933).

Nå er det 1997. Norge har heller ikke i dag noen fiender. Tvert om har vi - særlig siden vi er rike - mange "venner". Men Norge har også i dag naboer med uoversiktlige og urolige forhold.

Ikke nok øvet

De senere år har vi bygget ned vårt forsvaret. Vårt utstyr er riktignok - også når det gjelder forhold til andre land - langt bedre enn i tidligere tider. Selv om Forsvarssjefen i dag ikke kan omtale vårt utstyr slik Otto Ruge gjorde det i 1937-38, er det nok et faktum at vi ikke øver tilstrekkelig (antall øvelsesdøgn er redusert). Vi vil heller ikke kunne utnytte hele vår vernepliktsmasse i krise eller krig. (Antallet brigader i Hæren er sterkt redusert).

Mens det kan være raskt å bygge ned, tar det tid å bygge opp igjen. Dette om det i det hele blir besluttet siden man derved "kan risikere å øke spenningen" som det da heter. I realiteten er nok den gamle tesen fra 30-årene om "en forutseende utenriksledelse" knapt forlatt om ordbruken er noe mere "søfistikert" i dag.

Det synes god grunn til undring, basert på foreliggende fakta.

Undringen tar dog neppe slutt med

"De gamle husker så vel verdenshistoriens og verdenspolitikkenes brå kast som konsekvensene... de vet at et lands første plikt er å holde sine gjerder i orden og sikre sine borgere mot voldelig fremferd utenfra. Land som ikke gjør det, mister snart sin leverett."

113440

basis i fakta. Den streifer kan hende også inn på feltet mentalitetsendring. To eksempler faller meg ihu i skrivende stund.

"Likvidasjoner"

I 1996 har det vært meget debatt om begrepet "likvidasjoner". Debatten har vesentlig dreiet seg om antallet. Der er det uenighet og neppe mulig å komme frem til det helt riktige tall. Men er det sentralt? Det er neppe usannsynlig at enkelte "likvidasjoner" - særlig når sett i ettertid - kan virke og kan hende ha vært, unødvendige. Men dette problemkompleks må sees i datid - ikke i ettertid. Det sentrale må da ha vært hvorfor.

Hvorfor gå til likvidasjon, dette forferdelige skritt, både for dem som beslutter og dem som utfører. Det undrer

iallfall meg at dette hvorfor er så lite fremme i debatten.

Det er rimelig å anta at nordmenns samvittighet hva angår liv og død lå på et like høyt nivå fra 1940-45 som i dag. Vi bør knapt dømme når vi ikke kjenner datid.

Angivere

Årsakene bak likvidasjon må nok vesentlig ha vært enten å eliminere kjente angivere eller å hindre rapportering til okkupasjonsmakten om våpenslipp, illegale tiltak av annen art m.v.

Avveiningene var vel dessverre heller hvilke liv som skulle gå tapt - på den ene eller annen av krigens to sider - enn om liv skulle gå tapt. Det må ha vært forferdelige beslutninger å ta -

sjekter og aktiviteter kan gjennomføres og derigjennom være et viktig instrument for å oppnå foreningens hovedmål, en styrket forsvarsvilje og et sterkt forsvar.

- Det fastsettes minimumskrav til de lokale foreningene slik at det minimum må være 10 betalende medlemmer i en lokal forening. Videre må foreningen ha et styre, og det må holdes årsmøter om foreningen skal kunne bestå som egen lokalforening. Utvalget stiller videre krav om at de lokale foreningene må avlevere årsrapport og regnskap og fastsette kontingent for kommende år.
- Medlemskontingenten inndeles i en sentralt fastsatt kontingent på Landsmøtet og en lokalt fastsatt kontingent. Det settes en øvre og nedre grense for kontingentens størrelse. Like rabattordninger for pensjonister (over 67 år) og ungdom (under 25 år) for samtlige av de lokale foreningene foreslås opprettholdt som i dag.
- Det etableres en ordning med bedriftsmedlemskap sentralt som rettes mot landsdekkende norske bedrifter samtidig som de lokale foreninger selv kan knytte til seg egne bedriftsmedlemmer med egne fastsatte kontingenter.
- Det etableres nye faste utvalg under Presidentskapet. Utvalgene under Presidentskapet blir da: Informasjonsutvalg, Totalforsvars- og sikkerhetspolitisk utvalg, Skoleutvalg og Ungdomsutvalg. Utvalget anbefaler at Presidentskapets medlemmer sitter som medlem i det utvalget som dekker vedkommendes funksjonsansvar.

- De lokale foreningene står fritt til å opprette egne underutvalg/grupper som f. eks. ungdomsutvalg/grupper, kvinneutvalg/grupper, historieutvalg/grupper, osv. Det forutsettes at utvalgene/gruppene har organisatorisk tilknytning til de lokale foreningene.
- Utvalget mener det er viktig at presidentskapet etablerer en fast intern funksjonsfordeling for følgende hovedtemaer:
 - 1) Foreningens ansikt utad, samt koordinering av foreningens strategier,
 - 2) Organisasjonsarbeid og skoloring av tillitsvalgte,
 - 3) Informasjon,
 - 4) Forsvars- og sikkerhetspolitikk,
 - 5) Skolesaker,
 - 6) Ungdomsarbeid og
 - 7) Økonomi, medlemskap og verving
- Utvalget foreslår at landsmøter avholdes hvert annet år slik ordningen er i dag.
- Utvalget foreslår at det etableres skoloringstilbud for tillitsvalgte. Skoloringen foreslås inndelt i to trinn. Første trinn rettes mot nye tillitsvalgte og kostnadene dekkes av NFF sentralt. Trinn to rettes mot samtlige tillitsvalgte hvor kostnadene dekkes av de lokale foreningene.
- Det foreslås ingen endringer i foreningens navn og betegnelser med unntak av at generalsekretariatet omdøpes til sekretariatet.

Landsmøtet avgjør

Landsmøtet som skal avholdes i Haugesund 6. til 8. juni i år, vil ha som viktigste sak å behandle NFF-utvalgets ulike forslag til endringer av Norges Forsvarsforenings organisasjon og virkemåte.

Forts. fra side 21

men kan hende nødvendige - sett i da-
t da krigen ennå ikke var avgjort.
ror ingen visste - selv våren 1945 -
hva okkupasjonsstyrkene i Norge ville
beslutte seg til å gjøre, eller hva som
underveis kunne influere dette. Sjan-
ser måtte tidvis tas. Det er i grunnen
bare dem som besluttet - dengang -
som i det enkelte tilfelle kan uttale seg
om det skulle likvideres eller om det
skulle unnlates.

Som allerede pekt på er og var nord-
menn varsomme i slike saker.

Lundkommisjonen

Et annet emne for undring ligger i en-
kelte av de spørsmål som blir debattert
i forbindelse med "Lundkommisjo-
nen". Jeg tenker her på POT og Hr.
Berge Furre m.v.

Det er kommet frem at POT synes å

ha forhørt seg, ved STASI-arkivene fra
DDR, om hva Lundkommisjonen der
hadde forespurt om. Dette synes å
være et helt klart "overtramp" fra PO-
T's side.

POT synes også å ha fortsatt sine un-
dersøkelser av Hr. Berge Furre, et av
kommisjonens medlemmer. Mange sy-
nes å mene at dette også var et "over-
tramp". Nå er det helt klart at ingen
har immunitet i slike saker, heller ikke
et stortingsoppnevnt kommisjonsmed-
lem, med mindre dette uttrykkelig
måtte være nevnt ved oppnevningen.
Det kan jeg ikke finne var tilfelle. Noe
slikt ville forøvrig vært sensasjonelt.
Dersom undersøkelser om Hr. Furre
ble fortsatt for å diskreditere kommi-
sjonen, var det selvsagt et overtramp.
Men ble de fortsatt for å finne ut om
hans (Furres) brudd på taushetsplik-
ten som stortingsrepresentant for
noen år siden var en engangsforeteel-
se, eller om også annet forelå, synes sa-
ken å være en annen. (At bruddet mu-

ligens var gjort i beste mening, er irre-
levant).

Engangsforeteelse

Kan hende var det synd undersøkel-
sene ble stoppet. Antagelig ville man
funnet at bruddet var en engangsfore-
teelse og at intet annet av verdi om Hr.
Furre forelå, i STASI-arkivene. Da ville
Hr. Furre sluppet den belastning det
nok kan være at det vel er dem som i
dag tror at "politisk prestisje" spillte en
rolle.

Alt i alt er det nok å undre seg over
både hva angår fakta om Forsvaret og
om den mentalitet som i dag er på vei
inn i vårt folk og som til forveksling
minner om 20-30 årene.

Er det kanhende grunn til, lik Obst-
felder, å undres om en er kommet til
feil klode.

Det skal bred rygg til å bære gode
dager. Har vi det?